

Prawa strony postępowania administracyjnego

(wg Kodeksu postępowania administracyjnego, w skrócie Kpa)

Strona postępowania administracyjnego:

na początek:

ma prawo żądać wszczęcia postępowania administracyjnego (*art. 61 § 1*),
ma prawo zostać poinformowana o jego rozpoczęciu na wniosek innej strony lub z urzędu (*art. 61 § 4 Kpa*);

odnośnie działań urzędu:

ma prawo żądać odsunięcia od sprawy pracownika, co do którego zachodzi wątpliwość, co do jego bezstronności (*art. 24 § 3 Kpa*),
ma prawo zostać poinformowana o faktach znanych organowi z urzędu (*art. 77 § 4 Kpa*);

odnośnie swoich uprawnień i zebranych materiałów:

ma prawo zostać należycie i wyczerpująco poinformowana o okolicznościach faktycznych i prawnych sprawy (*art. 9 Kpa*),
ma prawo otrzymywać wyjaśnienia i wskazówki prawne tak, aby nie ponieść szkody przez swoją ewentualną nieznajomość prawa (*art. 9 Kpa*),
ma prawo przeglądać akta sprawy, robić z nich notatki i odpisy oraz żądać wydania uwierzytelnionych odpisów z akt sprawy (*art. 73 Kpa*), chyba że są objęte tajemnicą państwową (*art. 74 Kpa*);

odnośnie udziału w postępowaniu:

ma prawo brać czynny udział w postępowaniu, a w szczególności:

- być poinformowana o podejmowanych działaniach urzędu,
- przedstawiać wnioski i dowody,
- otrzymywać wydane postanowienia i składać na nie zażalenia,
- wypowiedzieć się co do zebranych dowodów na koniec postępowania (*art. 10 Kpa*),

ma prawo być zawiadamiana o wystąpieniach kierowanych przez urząd prowadzący sprawę do innych urzędów w celu zajęcia stanowiska (*art. 106 § 2 Kpa*), zazwyczaj przez przesłanie kopii pisma,

ma prawo zgłaszać dowody w sprawie (*art. 75 Kpa*),
ma prawo żądać przeprowadzenia dowodu (*art. 78 Kpa*),
ma prawo być poinformowana o miejscu i terminie przeprowadzenia dowodu ze świadków, biegłych i oględzin na 7 dni przed terminem, brać w nim udział, zadawać pytania, składać wyjaśnienia (*art. 79 Kpa*);

w przypadku rozprawy administracyjnej:

powinna zostać wezwana na rozprawę administracyjną z wyprzedzeniem 7 dni (*art. 90 Kpa*).
Rozprawę należy odroczyć jeżeli wezwanie nie było prawidłowe albo strona nie mogła na nią przybyć (*art. 94 § 2 Kpa*),
ma prawo składać wyjaśnienia na rozprawie administracyjnej, zgłaszać żądania, propozycje i zarzuty oraz przedstawiać dowody na ich poparcie, a ponadto wypowiadać się co do wyników postępowania dowodowego (*art. 95 Kpa*);

w przypadku opóźnienia w załatwieniu sprawy:

ma prawo zostać poinformowana o niezałatwieniu sprawy w terminie (*art. 35 Kpa*),
ma prawo składać zażalenia na niezałatwienie sprawy w terminie (*art. 36 Kpa*);

gdy strona nie dotrzyma terminu:

ma prawo składać prośby o przywrócenie terminu (*art. 58 Kpa*) i żądać do tego czasu wstrzymania wykonania decyzji lub postanowienia (*art. 60 Kpa*);

odnośnie zawieszenia lub umorzenia postępowania:

jeżeli to na jej wniosek wszczęto postępowanie - ma prawo wnosić o jego zawieszenie (*art. 98 § 1 Kpa*),
ma prawo składać zażalenie na zawieszenie postępowania (*art. 101 § 3 Kpa*),
jeżeli to na jej wniosek wszczęto postępowanie - ma prawo wnosić o jego umorzenie (*art. 105 § 2 Kpa*);

po wydaniu decyzji lub postanowienia:

ma prawo otrzymać decyzję lub postanowienie na piśmie (*art. 109 § 1 Kpa*),
ma prawo żądać uzupełnienia lub sprostowania decyzji (postanowienia) w ciągu 14 dni od jej otrzymania (*art. 111 § 1 Kpa*),
ma prawo żądać poprawienia oczywistych omyłek w decyzji lub postanowieniu (*art. 113 § 1 Kpa*)
ma prawo żądać wyjaśnienia decyzji (postanowienia) (*art. 113 § 2 Kpa*),
ma prawo składać zażalenia na postanowienia w ciągu 7 dni od ich otrzymania, jeżeli kodeks to dopuszcza (*art. 141 Kpa*);

w szczególności strona ma prawo złożyć zażalenie na postanowienia:

podjęte przez inny organ wyrażający swoje stanowisko w sprawie (*art. 106 § 5 Kpa*),
o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności, które nastąpiło osobnym postanowieniem po jej wydaniu (*art. 108 § 2 Kpa*),
w sprawie sprostowania lub wyjaśnienia (*art. 113 § 3 Kpa*),
zatwierdzającego ugodę między stronami (*art. 119 § 1 Kpa*),
w sprawie wstrzymania wykonania decyzji (*art. 152 § 2 Kpa*);

postanowienia na które nie służy zażalenie może zaskarżyć w odwołaniu od decyzji (art.142 Kpa).

ma prawo składać odwołania od decyzji (*art. 127 § 1 Kpa*) w ciągu 14 dni od jej otrzymania,
ma prawo zostać poinformowana o odwołaniu (zażaleniu) złożonym przez inną stronę (*art. 131 Kpa*),
ma prawo cofnąć odwołanie złożone przez siebie przed wydaniem decyzji przez organ wyższej instancji (*art. 137 Kpa*);

gdy decyzja stanie się ostateczna:

ma prawo żądać - w wypadkach określonych w art. 145 - wznowienia zakończonego postępowania administracyjnego (*art. 147 Kpa*),
ma prawo żądać - w wypadkach określonych w art. 156 - stwierdzenia nieważności decyzji (*art. 157 § 2 Kpa*),
ma prawo żądać wstrzymania wykonania decyzji, co do której wznowiono postępowanie (*art. 153 § 1 Kpa*) lub wszczęto postępowanie w sprawie stwierdzenia jej nieważności (*159 § 1 Kpa*),
ma prawo wystąpić o odszkodowanie za szkodę poniesioną na skutek wydania wadliwej decyzji lub jej uchylecia (*art. 153 i art. 160 Kpa*);

Stroną postępowania administracyjnego „jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek” (*art. 28 Kpa*). Stronami są więc osoby, którym wydana decyzja przyznaje (lub odbiera) jakieś prawa albo nakłada (lub zdejmuje z nich) jakieś obowiązki. Ustawy mogą regulować dodatkowo, kto jest stroną postępowania w danych sprawach.

Opracowanie: **Transparency International Polska**
w związku z realizowanym w Urzędzie Miasta Częstochowy projektem Gmina X.